

DEBRECZEN

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KOZGADASZATI HIRLAP.

A debreczeni és vidéki „függetlenségi párt” közlönye.

Megjelen naponként, péntek és vasárnap kivételével.

Hirdetési díj.
Négy hasábolts sorsát 6 ar.
Nagyobb terjedelmű a többi
hirdetéseknél külön meg
olcsóbb árú vételek fel.
Bélyegdíj minden kőbe be-
sújtásért 80 kr.

*Nyitárban megjelent ki-
advány minden példány 20 kr.

Hirdetéseket felvételre a kiad-
óhivatalban, KUTASI L. könyv-
nyomdájában, valamint ZSIVKOVICS
MAN H. köv. iródjában is.

Név nélkül vagy bérmentlenül
beküldött kéziratok nem vétel-
nek figyelembe.
Kéziratok vissza nem
adotnak.

Pártunk felirati javaslata.

Pártunk nevében Irányi Dániel tegnap nyújtá be a képviselőház ülésén a választási javaslatot a trónbeszédre.

A nemzet igazi érzelmet tükröző vis-
sza e mesterileg készített munkát. Bár
eljutnának azok a sorok a trónhoz, hogy
hallanának már valahára ott is őszinte
hangot.

Itt van pártunk felirati javaslata.
Hadd beszéljen magáért.

Felséges császár és apostoli király! Ha-
zafias készséggel jelentünk meg a Felséged ál-
tal összehívott jelen országgyűlésen, hogy hazánk
állami fenmaradásának biztosításáról, szellemi
és anyagi jólétének előmozdításáról gondos-
kodjunk. De mielőtt ezen feladat megoldásához
fogunk, nem hallgathatjuk el Felséged előtt,
hogy a választások körül, melyeknek ezen ké-
pviselőház eredetét közzöni, igen sok és súlyos
visszaélés követtett el.

A vesztegetések minden neme, a tisztvi-
selők és hivatalnokok illetéktelen befolyása,
sőt nyomása a polgárok elhatározására, melyet
igen sok kerületben tapasztaltunk, itt-ott egye-
nes erőszak, azonkívül, hogy a nép erkölcsi
megmélyezik, megfosztják a választásokat azon
jogvéleményt, hogy azok a nemzet szabad aka-
rájának eredménye, s így aláássák a nép bi-
zodalmit nem csak a képviselőház, hanem maga
a parlamenti rendszer iránt is. Mely bajon
véleményünk szerint csak úgy lehet segíteni,
ha egyrészt oly kormány kezébe tétetik le az
ország ügyeinek vezetése, a mely nem helyezi
fölsébe törvénynek, erkölcsiségnek és alkotma-
nyos szabadságnak a többség minden áron való
biztosítását s ez által saját hatalmának meg-
örökítését, s ha másrészt a titkos szavazás
hozatik be s a kérvénnyel megadott vá-
lasztások érvényessége fölött a kir. kuriára
ruháztatik a bíráskodás.

Felséged sok fontos teendőre hívja fel a
törvényhozás figyelmét.

Osztotunk Felséged azon nézetében, mi-
szerint a főrendiháznak 1869. óta a trónról
folytonosan a feladatok közé sorolt rendezése
tovább nem halasztható s készek vagyunk az
e tárgyban benyújtandó törvényjavaslathoz hozzá
járulni, ha az által az új felsőház a képvise-
leti alapon nyugvó képviselőházzal összhang-
zásba hozatik, s egyfelől a kormánytól függet-
len lesz, másfelől a haladásnak utjában aka-
dályt nem fog képezni.

Az állami tisztviselők nyugdíjaztatásának
törvény útján való rendezését mi is óhajt-
juk, — de óhajtjuk egyuttal egy szolgál-
lati szabályzat (pragmatika) kidolgozását, a
mely a tisztviselőket előjáróik önkénye ellen
biztosítsa.

S óhajtjuk a büntetőjogi törvényhozá-
sának a büntető eljárás által való kiegészítését az
eszközszéki intézmény alapján, nemkülönben
az anyai idő óta készülő polgári törvénykönyv-
nek is, még pedig nem részben, hanem egy-
szerre való előterjesztését, a perjognak a köz-
vetlenség és szóbeliség alapján való megalko-
tását, s a bírósági szervezet végleges megál-
lapítását, s ezáltal is a bírói függetlenség biz-
tosítását.

Szintugy szükségesnek tartjuk az országos
közmunika ügynek rendezését, a hajókézható
folyók, különösen a felső Dunának a hajózás
érdekeiben szabályozását, s komoly megfonto-
lás tárgyává teszünk a Vaskapunál a hajózási
akadályoknak elhárítását. Szükségesnek tartjuk
továbbá az árvízmentesítés ügyének előmozdi-
tását, a vízijognak, a mezői rendőrségi törvény-
nek, a bányajognak újra alkotását, s egyrészt
az idegen és káros elemek beköltözésének a
honosítási és községi törvények módosítása ál-
tal való korlátozását, másrészt az ország köz-
gazdasági és nemzetiségi érdekeivel megegyező
telepítésnek állami kedvezmények mellett is
elősegítését.

Az általános közigazgatási bíróságok fel-
állítását, ha azok nemcsak bizonyos vitás kér-
déseket eldöntésére, hanem egyszersmind a tiszt-
viselő önkényének és annak megakadályozá-
sára lesznek hivatva, hogy a miniszterek oly
esetekben, is melyekben érdekeivel vagy érvény-
esen dőltenek, egy rég érzett szüksé-
get fog pótolni; de a közigazgatás terü-
létét foglaltat számtalan kisebb-nagyobb bajnak és
visszaélésnek orvoslása azonkívül, azonban a
közponosítási rendszer kizárásával s az ön-
kormányzat sérelme nélkül létesítendő szoro-
sabb ellenőrzést és szigorubb felelősséget
követel, mely csak úgy remélhető, ha a tiszt-
viselő nem használatnak pártcélokra följobb-
valóik által.

Felséged arra is méltóztatik felhívni fi-
gyelmünket, hogy az országgyűlés tartamának

meghosszabbítása a haza érdekében célszerű-
nek mutatkozik.

Senki sem érzi nálunknál inkább a vá-
lasztások előforduló vesztegetések erkölcsron-
tató hatását, de azoknak ellenszere véleményünk
szerint, nem az országgyűlés tartamának meg-
hosszabbítása, hanem a törvények szigorú al-
kalmazásában keresendő.

A fajók, felekezettek és társadalmi osztá-
lyok elleni igazgatások mi is, még pedig any-
nyival inkább kárthatjuk, mert a szabadsá-
got és egyenlőséget, vallás, nemzetiség és osz-
tályra való tekintet nélkül fenntartani, sőt a
mennyeiben még nem minden tekintetben léte-
nek, az állam czéljainak megóvása mell t va-
lósítottatni kívánjuk s a társadalom alapját tevő
intézményeket sértetlenül megőriztetni akar-
juk: a polgári szabadság biztosításának fel-
függését azonban a trónbeszédben jelzett
okokkal fogva nem tartván szükségesnek, azt,
ha megkísérletnek, határozottan ellenezni len-
nének kénytelenek.

Felséged biztosítani méltóztatik, hogy a
kormány ezentul is fog törekedni az egyen-
súlynak az államháztartásban helyreállítására,
tartózkodván egyebiránt attól, hogy tulságos
terhet rójon a nemzet vállaira, és hogy a leg-
nagyobb takarékoságot fogja szem előtt tar-
tani, a nélkül azonban, hogy megakarná ta-
gadni azt, a mi az állam biztonságára, anyagi
és szellemi gyarapodására okvetlenül szük-
séges.

Mi, fájdalom, nem tapasztaltuk eddig,
hogy a kormány az államháztartás egyensu-
lyának helyreállítására komolyan és sikeresen
törekedjen, a miről egyrészt a tulságos elő-
irányzatok, másrészt az évről-évre megújuló s
daczára a folytonos adóemelésnek alig kiseb-
bedő deficitiek tagadhatatlan bizonyosságot tes-
nek, sem pedig azt nem tapasztaltuk, hogy a
polgárok vállainak túlterhelésétől tartózkodék
a kormány, sőt ellenkezőleg, kénytelenek va-
gyunk feltárni Felséged előtt, hogy állami
pénzügyeink, különösen Bosznia és Hercegov-
ina elfoglalása óta, igen komoly aggodalomra
szolgáltattak okot, annyival inkább, mert az
ország lakosainak ereje már is szerfelt meg
levén feszítve, jövedelmök, illetőleg keresetek
pedig a külföldi verseny miatt is mindinkább
csökkenvén, nemcsak újabb terhek viselésére
nem képesek, de sőt a mostaniak alatt is már
roskadoznak.

Mely bajok olyan aggasztó módon nyilvá-
nálnak, ugy az iparos mint néhány év óta
különösen a földműves osztály körében, hogy
azoknak lehető orvoslása vagy legalább enyhí-
tése egyik fő gondját kell, hogy képezze a tör-
vényhozásnak.

Az ország pénzügyeinek rendezése, erős
meggyőződésünk szerint a kiadások csökken-
tésén kívül, mely végre a hadsereg létszáma-
nak illetőleg a tényleges szolgálati időknek le-
jobb szállítása kívánatos, csakis a közgazda-
sági érdekeknek minden ténen való ápolása
által, leginkább pedig egy önálló nemzeti bank
s a különvámterület felállítását esetén várható
nagyobb bevételek segítségével érhető el, az
önállóan szabályozható vámk a hazai ipar s
vele a földművelés fejlesztésnek is egyik, hat-
hatóbb eszköze leendő.

Nagy meglepődésünkre szolgál, hogy
viszonyunk Németországhoz a lehető legben-
sőbb és hogy a többi államokkal is a legjobb
baráti viszonyban állunk, a mi Felséged szá-
vai szerint bizony engedi reményelünk, hogy
különbódalmak által meg nem zavarta szem-
telhetjük munkásságunkat Magyarország jólé-
tére, anyagi és szellemi felvirágoztatása elő-
mozdításának.

Ámde mi csak akkor leszünk állami lét-
tünk és jövőnk iránt megnyugtatta, és csak
akkor reméljük hazánk anyagi és szellemi ere-
jének teljes mértékben való kifejlődését, ha az
1867. XII. t.-cz. eltörlésével, koronás kirá-
lyunkkal egyetértve, az ország minden ügyei-
ről, tehát a kül-, pénz-, kereskedelmi- és had-
ügyről is, mely önálló nemzeti hadsereget té-
telez fel, önállóan intézkedhetünk, a Felséged
kormányzása alatt álló többi országok és tar-
tományokkal, bárha a legbensőbb barátságban,
s közös veszély esetén egymást teljes erővel
támogatva, csupán Felséged személye által lé-
vén viszonyban.

Mely kívánságunk forró kívánsága az
egész nemzetnek, a melyet annál inkább táplá-
lál, minthogy az számos ugy régi, mint újabb
törvényen alapszik s annak teljesítése mig
egyrészt saját boldogságára elkerülhetlenül
szükséges, addig másrészt sem a király és
uralkodóház jogait sem sérti, nem a császári
korona alatt álló országoknak akár jogai akár
jogos érdekeivel nem ellenkezik, sőt végered-
ményében ezeknek is megfelelő.

Kik egyebiránt mely tisztelettel mara-
dunk, Budapestén, 1884. október hó 11-én,
császári és apostoli királyi Felségednek alá-

zatos szolgáló: Magyarország törvényesen egy-
begyűlt képviselői.

Beadják: Irányi Dániel, Mocsáry Lajos,
Holtz Pál, Halász Zsigmond, Ferenczy Miklós,
Bartha Miklós, Gulácsy Gyula, Justh Gyula,
Pappszász Károly, Csanády Sándor.

— Országgyűlés. A választási felirati
vita a képviselőház tegnapi ülésében vette kez-
detét, a ház s a karzatok nagy érdeklődése
mellett. Az előki előterjesztések egyike szeri-
nt a büntető törvények Verhovay
Gyula kiadását kéri a csángó pénzek ügyében.

A felirati vitát Berzeviczy előadó
nyitotta meg rövid beszéddel, melynek az an-
tiszemita feliratra vonatkozó passusa heves
és zajos ellenzéseket provokált e párt részé-
ről, de viszont élenk helyesléseket a szabad-
elvárti padsorokról.

Most a szélsőbalról emelt szót Irányi
Dániel s egy indokolt beszéd kíséretében,
melyben a választási rendelkezésekkel is
behatón foglalkozott, kijelentvén abbéli készsé-
get is, hogy ő a mostani val. törvényvel is
képes volna két ciklus alatt tisztákká tenni a
választásokat, beadta a függ. párti felirati ja-
vaslatot. Kívánt önálló vámerületet, szolgálati
pragmatikát s a főrendiházi reformról azt
mondta, hogy ennek még 1848 ban kellett volna
létesülnie. Olyan főrendiházat óhajt, mely nem
gátolja a haladást. Az eljenzessel fogadott be-
széd után a p p o n y i Albert szolt, benyujtva
a mérsékelt ellenzék felirati javaslatát.

E beszédből s a benyújtott feliratról ki-
tűnik, hogy a közjogi alapon álló ellenzék is
csak abban az esetben járul hozzá a főren-
diház reformjához, ha annak függetlensége föl-
fel is biztosítottatik. Kiténik, hogy az 5 éves
ciklust csak akkor fogadja el, ha megelőző-
leg a választások teljes függetlensége törvé-
nyes intézkedésekkel biztosítottatik. Kiténik,
hogy a közjogi alapon álló ellenzék igenis
törvényes kiindulási pontnak, de nem czélnak
tekint az Ausztriával kötendő kiegyezést, és
hogy ha Ausztria nem hajlandó eleget tenni
Magyarország minden jogos követésének, ak-
kor a közjogi alapon álló ellenzék a vá m k
ő z ő s s e g e t t a r t a t l a n n a k t e-
kinti. Gróf Apponyi Albert má szónoklata ép
ugy elítélte a választási visszaéléseket, mint
Irányi Dániel. S hangsúlyozta, hogy semmiféle
reformba be nem megy, a közszabadsá-
g g a r a n c z i á n a k nagyobb erősítése
és biztosítása nélkül Nyugalantit a kormányt
és a többséget az, hogy Apponyi leplezetlenül
kimentse, hogy a kormány csak azért tekinti
oly szerzőnek a főrendiház reformját, mert
közlebb ott egyik javaslatával két
1 z b e n megbukott. S így a reform nem any-
nyira a javítási vágy, mint inkább a bosz u
j e l l e g e v e l b i r; nem kisebb meglepetést
szült a kormány és a többség padjain, midőn
hallották, hogy a közjogi alapon álló ellenzék
feliratában határozottan kimondja az állami
közigazgatást, követeli, hogy a közigazgatási
tisztviselők megbízatásait az államtól nyerjék.

Es most következett az antiszemita párt
részéről egy beszéd, melyet előadott A n d r
e á n s z k y báró. Indokolta a várt választási
felirati javaslatát s Apponyinak nem kis ha-
tással azzal vágott vissza, hogy az antisemita
képviselők kevesek vannak is, de pártjuk száma
az országban jóval nagyobb mint Apponyi pártja.
A szabadelvű pártnak is nyílt alkalma a szó-
nok eljenzésére: akkor, midőn felemlíté, hogy
a házban éppen csak a szabadelvű pártnak
van egységes programja.

Végül Pulszky Ferenc beszélt, a
háznak majdnem folytonos derűtsége között,
nem egyszer elszóla kissé magát a deák-párti
időkben történt dolgok felől. Pulszky Ferenc,
Apponyi helyéről beszélt s mindjárt már azon
kijelentésével is nagy derűtséget keltett, hogy
nem vágyik a miniszteri bár-
s o n y s z é k b e j u t n i.

Ezzel az ülést véget ért. Szóásra vannak
meg felirva: Orbán Balázs, Mocsáry Lajos,
Ugron Gábor, Szentkirályi Albert, Hermann
Otto, Gosztonyi Sándor, Hevesy Bertalan,
Komlóssy Ferenc és Lits Gyula.

Megint botrány.

(A horvát tartománygyűlés.)

A tartománygyűlés okt. 14-ki ülésében
élenk küzdelem volt.

A többség megemberelte magát s viszo-
noza az ellenzék eddigi példátlan támadásait.
Ez azon példátlan támadás következménye volt,
a melyet Starcevic David Zsivkovic báró és
a szerbek ellen intézett, s azzal fenyegette
őket, hogy a nép ki fogja őket kergetni Hor-
vátországból. Paukovic képviselő igazolási
ügye helyett hallatlan b r u t i á l i s szóhar-
c folyt le.

Starcevic David borzasztóan kikelt
Zsivkovic báró ellen. Erről különben már
tegnap szelében-hosszában beszéltek minden-
felé, miután skandalumra volt kitalás. Minthogy

tudták, hogy Starcevic David beszélni fog, a
karzatok zsufoltság megteiték. Starcevic az-
zal vádolta a többséget, hogy uralma alatt a
tartományi hivatalnokok közt elharapódzott a
korrupció, és a hivatalnokok a népet meg-
rontják.

Kerdi Zsivkovicot, hogy miként marad-
hat meg állásában, amikor tudvaló, hogy a
zagrabi földrengés sújtotta a lakosság nyomo-
rának enyhítésére befolyt könyöradományokat
maganak tartotta meg. Beszédében számtalan
becsmérlő kifejezést használ a bírák és hiva-
talnokok ellen, a kik szerinte kevés kivétellel
megérdemelnék, hogy fegyháza zárják őket,
mert számosan közülök sikasztásért már viz-
sálat alatt álltak s mégis egyre előléptetik
őket, ha nem tartoznak, a Starcevic-párt
nivei közé.

Ti — ugymond — a magysrokkal együtt
anyira kiszípoloztatók a népet, hogy az egyes
választókerület lakossága meg azt a 300 frnyi
költséget sem képes összeszerezni, a mit a
választás ellen beadott óvásához szükséges mel-
lékelni. Még Afrikában sem fordulnak elő ha-
sonló erőszakosságok. Megtámadja Zsivkovic
püspököt, s a mint beszél róla, Slepcevic
képviselő folytonosan közbekiált, s „hazugnak”
nevezi Starcevicot, ki dühösen megtámadja a
szerbeket is.

Ezeket — ugymond — Horvátország szí-
vesen keblére ölelte, s a szerbek hála fejében
elárultak az országot. De ha a horvát nép
talpára áll, ha túrelmenek fonala elszakad, és
erélyesen fellép, a szerbek kénytelenek lesz-
nek menekülni. Ezután meg háromnegyed óráu
keresztül a legocsmányabb szidalmakkal illette
a szerb népet.

Zsivkovic megbotránkozva válaszolt. Több
izben rágalmozónak nevezte Starcevicot.
Utalt arra, hogy a zagrabi földrengés sújtotta
a lakosság nyomorának enyhítésére befolyt
könyöradományokat a segélybizottság útján
átadta a bannak, s a jótékony czéllra befolyt
összegből egy krajczárt sem tartott meg ma-
gának.

Legérdekesebb volt a Gyurgyevics alelnök
beszéde. Szónok azt mondja, hogy még egyet-
len egy parlament sem hallott oly ocsmány
beszédet, mint a melyent ma a zagrabi tarto-
mánygyűlés. Az ellenzék egy képviselőt tolvaj-
nak, gazembernek nevezett és azt mondta,
hogy az egész ház megvesztegetett tolvajok és
gazemberek gyűlékezete. Az előtte szóló Ma-
zura kétségbe vonta a korona indokainak
tisztaságát.

Az ellenzék egyes szónokainak beszéde
visszaélés a képviselői mentelmi joggal; ugy
beszéltek, hogy a bíróság előtt, ha felelősségre
vonhatók őket, nem állhatnak meg helyüket.
Es mindez miért? Pusztán személyes indok-
kókból.

Szónok határozottan visszautasítja a tá-
vollelvő püspök ellen intézett támadásokat, ki-
terjeszkedik a Zsivkovic b., valamint a szerb
nép ellen felhozott állításokra, ezeket alapla-
lanoknak mondja és különösen a szerb népre
venaközölgöz megjegyzi, hogy hazájához, Hor-
vátországhoz mindig hű volt s nem ködülve
jött az országba, hanem résztvett annak jó-
s balszerencséjében egyaránt és verével segítetté
Horvátországot megvédelmezni.

Ha igaz volna mindaz az aljas rágalom,
a mivel Starcevic David az egész népet és
a tartomány összes hivatalnokait illette, akkor
minden becsületese embernek inkább egy
kellene magát lönie, semhogy ilyen nép között
éljen.

Ti — ugymond — csak vádoltok, de nem
bizonyítottok semmit. Megtámadjátok mások be-
csületét, de a saját ajtótok előtt nem sópörtök,
hát majd sópörtök én; ha ti nem látjátok meg
a magatok hibáit, hát majd én fogok egyet-
mást elmondani. Hallottam, hogy Starcevic
nem mer Janakában, vagyis ott képviselője-
lőltnek fellépni, a hol lakik, mert ott a nép
lól ismeri; itt ezekre teszik azon holdak
számát, a melyeket Starcevic más idegenek-
től eltulajdonított.

Ha ezt nem is tartom teljesen bezonyi-
títottnak, mindamellett elég arra, hogy Star-
cevic Davidnak ne legyen joga mások becsu-
letét médtámadni. A szónok körülbelül egy óra
hosszáig tartó beszédében eles, megsemmisítő
logikával ostromozta az ellenzék és kimutatta,
hogy a Starcevic-párt mily lelketlen agitá-
ciót fejt ki.

Erre Starcevic igen gyenge beszédben
válaszolt. Kijelentette, hogy ő kész minden kárt
megteríteni bárkinek, ha az illető be tudja bi-
zonyítani, hogy megkárosította. Felelmiti, hogy
ő gyakran megtámadták, gyakran vádolták, de
tenyeket sohasem tudtak ellene felhozni.

Erre Popovic szólt fel, és tényekre
hivatkozott; azt mondta, hogy csak egy esetet
emlitsen fel, Starcevic egy egész családot
tönkre juttatott, eladatta házát, földjét, min-
denét 90 kr vételésé fejében.

T S

És bágyre

ras

Fertőző betegségek ellen

MAICAI-RUMOT,

minden-
bőrtünetek ellen
szilviumot ajánl
Manó és Tarsa.

ÜZLET.

alatt.

szagosanar.

Falk Ottó.

eszközöketnek

-kaményító.

Duna mellett.

artamian

ító-szer.

konnyúséggel hasz-

hogy megkiván-

egyenlően ruganyos ügyne-

mindenütt

20 krajczár.

Görgey Arthur.

Széplak, okt. 14.

A nagy világ két absurdumot alapított meg... A nagy világ két absurdumot alapított meg: a fából csinált vaskarikát, és a meglettéknek meg nem letteké tételeit.

Ezek az első tekintetre lehetőségeknek tűnnek fel; — és még is akadnak az emberi társadalomban oly játszószínpadok hajló agyvelők, melyekbe a viszketegeknek azon bogarai vertek fészket, melyek azon absurdumoknak desaválását kétkedés nélkül kísértik meg.

Ezen utóbbiakat azok kísértik meg; — vagy a meglették azok akarják meg nem letteké alakítani, kik a világi katasztrófa előidézőjének a nagy világ előtt, száz fele alakban bebizonyított árulását, meg nem letté ohajtanak csinálni, vagy rövidebben Görgeyt rehabilitálni akarják, — míg az elsőbbet azok akarják megkísérteni, kik azon igen gyenge szöveget állítják fel, hogy ha a kovács faedénybe áll, és úgy csinál vaskarikát; fából lesz a vaskarika megcsinálva.

Ezen sophismának ismét Klapka tábornok áll az élen akkor midőn a hírlapokban közölt nyilatkozata szerént 5 egész pontba foglalt támogatásával akarja megmutatni, hogy Görgey egészen ártatlan, a mit tett csupa jó szándékból tette: — tehát kár szegényt meg 35 év múlva is azzal a félreértés gyauájával sújtani. Sie!

Már hiszen az a hit, az izlés dolga. — De azért hibába áll Klapka tábornok a bajtárskodás jó akaratának azon fa edényébe, — mely úgy látszik — minden irányban Kossuth Lajos nagy hazánkia lángszének s kivívott dicsőségének irigységével van meg abroncsozva — mert mit onnan, azon 5 pontal akar kovácsolni, az soha sem lehet, a meglettéknek és cselészövényeknek desaválás vaskarikája.

Az egész 5. pontból áll, — mondhatni, — erdőteltt sophismán, annak beigazolni ohajtása vonul keresztül, hogy Görgey a fegyverletélt nem maga csinálta, hanem a haditanács, mely annak szükségességét beláthatta. Itt önkéntesen merül fel a gondolkodók agyában, ha vajjon ott volt-e az a haditanács Vámos-Pircsen is, és azokon a helyeken, melyekre Balthory Schulz 1848 iki hónap véredes oly szembevívó ponthoz hívatkozott? Alig hisszük.

Azért a Klapka tábornok ur tatarozgatásából annyit igazolható; 1-ör, hogy az a haditanács a kenyér törés valóságos perczeiben — perze porhintés céljával — akkor hívatott össze, mikor már a fővezér minden előkészületnek jól elrendezése után a tábornok a kelepcebe vezette; s a már mutatkozott katasztrófának rettentő képe, képes volt a haditanácsban előidézeni a kétségbeesés tetővívát.

2-or. Hogy az a sötét lelkű fővezér, nagy mester volt a luddá tételnek, az elhitetésnek; mely által annyit hős jó hiszeműségét, anyit ideig, oly világosan gyanus jelenségek feltűnése mellett is, az utolsó pillanatig folytonosan lekölte bírta tartani; s a ravasz színészt sötét lelkében ott kuczorgó káröröm viogyorsága közt, s szinte rejtett gunnyal kérdezhetette már akkor, azoktól a jó hiszembe riogatott jelen voltaktól: Nos urak! — Hát hogy tetszik? — Le rakjuk-e a fegyvert, vagy mi? Annyi igazolható.

3-or. Hogy azokkal a jelenlévőkkel nem közölte a sorsok igazgatója azon jóakarátát, hogy a haditanács kebleiben fel pillantott volna a lángész ötlete, mely az árulást, a maga tisztaságában bírta volna felfogni. — De nem azt, hogy azok az árulásba bele egyeztek volna. — Hiszen az emberi gyarlóság egyik tulajdona a véz bekövetkezett pillanatában fejét elveszteni. — S a vézen lett átésés után érnél fesszel, hogy mit kellett volna cselekedni — mely abban a szomorú időben ezer ajakról hangzott fel Görgeyvel szemben, — s nagyon fel tehető, hogy azon ezerek közt ott voltak azok is, kik akkor azon ominosus ha-

ditanácsban jelen voltak. — És ezekből önként következethető, — 4-or. Hogy ha azok az elaltatott tábornokok beleegyezésüket adták akkor az utolsó perczeiben a fegyver lerakására: az csak azon tábornokok könnyen hívőségéről tanuskodik. — De egyáltalában nem bizonyít a mellett, hogy Görgey a fővezér nem ködött előre a nagy Kossuth tervének s a magyar szabadság és önvédelmi harcának megbuktatására. — Melyben a nagy világ közvéleménye szerint, azok a haditanácsban akkor jelen volt tábornokok egy pillanatig sem vettek részt, — s így a Görgey messze kezdődött árulási terveze semmi szin alatt nem eshetik azoknak fejére vissza.

Nagyon naivul van Klapka tábornok ur által fel hozva az a Komáromba küldött panaszos levele, a Görgey ártatlanságának beigazolása tekintetéből. — Mert az sem többet sem kevesebbet nem igazol, mint azt, hogy azok az aldozatul esett féltestnek, azért nem csatlakoztak az emigránsok közé, mert fel se bírták tenni, hogy az igazsággal szemben oly minden lojalitást nélkülözö bántásmódban fognak részesítettetni.

A mi a Görgey tettének jutalmatlanóságát illeti: — az sem bizonyít legkevésbé is az árulás nem létezése mellett. — Mert az a Rákóczi idejében történt árulás, és a Görgey, két különböző dolog, és két különböző alakal s alappal bír. — Amazt nem a bosszúállás ösztöne idézte elő, nem volt oly meszsziről megkezdett széles fenéke, hanem minden előkészület mellőzve azon momentumban lett fogantatva, midőn az ellenfel által az adomány megajánlása mellett lett a tábor feladására felhiva. — Mig Görgeyt a kormányzó ellen táplált ellenszenv s a nemtelen bosszú kártyája ösztönözte a tettre — s messziről kezdve játszotta a magyar tábornok az ellenfel kezébe, — s mit az ember maga önként ajánl, miért azért a jutalom? — Mit ugyan kiudhatja, — nem szedett-e fel muszka aranyokban? Sőt éppen nem lenne merész állítás, hogy epen az is igazolja a Görgey szolgálatainak önként lett felajánlását, mert nem részeseül jutalomban. — Elég jutalomnak ítéltett talán akkor, hogy míg a többi tábornokok halálra üldözettek, Görgeynek a haza szála sem görbült meg. — Pedig ha a végégyengítés következtében győzeletet volna le a magyar tábornok, melynek vezére az utolsó kardcsapásig mocsoktalan hősiességgel küzd az ellenel, bizony az a lojalitás nem ösmert ellenfel, okvetlenül a vezért illesztette volna először a mátyrok golgotájára.

De mi is kellett több a czélt ért bosszú vágnak?! Elégge érzette a sötét keblü vezér: a bosszú vágótló líhegő diktátor, magát megjutalmazva, ha a nagy tervek megteremtője, a lánglelkű kormányzó a számkivetésbe lett kergetve, míg ő itt a tönkretett hazában, teljes biztonságban, jövedelmes hivatalallal élve, sőt — horrendum — még a rehabilitálás reményétől tele áradt kebelével, — szívja a megbuktatott haza légtörét.

Es ezt a Görgeyt most rehabilitálni! — Megdöbbentő jelenség! — És midőn ez az eszme a Görgey által tönkre tett Magyarországon, magyar ember agyában szülemlik meg, méltán vonja maga után a magyar nemzet jellem vonásainak a külföld előtt leendő megvilágulását — önvédelmi harcában kivívott dicsőségének elsőtétetését. Egy ilyen körülmény közt kiálthatott fel a római költő, midőn monda: omnia jām ferit, fieri quae posse negabam. (ma már minden megeshetik, melynek megeshetőségét lehetetlennek tartottam.)

Kérditek talán ti 48 ban élt magyarok kiket még 1861 ben a haza sorsának s a nemzet alkotmányos jogainak át érzése úgy össze tartott: hogy lehet ez? Csak úgy hogy a meghasonlás magva vele született a magyarral; és a kardot bámulatos dicsőséggel for-

nyek és lányok segítettek a köztisztvisletben álló gazdáknak, tengeri terméseit rendbe hozni. Ott állt egy halom fosztás fölött a hivatalában mód nélkül pontos kis bíró — az örök pipával agyarai között. Mosolygó ábrázatu, jámbor ember, kit csak akkor fut el a méreg, ha a pipáját ócsarolják, a mit egy-egy devájabb leány nem is mulaszt el megtenni a hecz kedvéért. Mellette foglalt posított a falu kántora Csőreg Márton bátyánk. Jól megtermelt alak, kemény, szilárd tartással. Meglátszik rajta, hogy három évig ette a „császárs kenyéret.” Katona korában a vakmerőségig bátor volt s e jeles tulajdonsága vénségére se csökkent, mert biz ő kigyelme most sem jüst meg másról, ha csaknem — a nyelven asszonytól, meg a krumpli levestől.

Az egyik szögletben Bálint bácsi, a „kutyaszter” tartja a fiatal népet mesével. Oly ékesen tudja előadni a gyönyörűséges Tündér Ilona, meg a dölczeg vitéz, Argyélus királyfi törtéjét, hogy utóbb még maga is elbámul rajta. Egyszer aztán közbeszólt kurátor uram mely bassus hangja: — Mind jól vagyon az Bálint sógor, hej-szen tudjuk már a többit! Argyélus királyfi feleségül vette a szép Iluska, leányasszonyt s boldogan éltek, mig meg nem haltak. Nyugodjanak békével! Hanem most már egy szép nótát is szeretnék hallani! — Igaz az! hangzik kórusban a legénység ajkáról. Bálint bácsit ez a mellőzés egészen kihozta a sodrából. Hallatlan is az, őt elhallgattatni s épen akkor, mikor ezt akarja kifejtteni, hogy mikép verekedett meg Argyélus

gató elemek, irigyelték a nagy eszméket megteremtő czivil óriási szellemének dicsőségét, és nem sorakoztak váll véve, minden utógondolat szól mellé, hogy a haza szabadságának szent ügye a megteremtett uton ellegyen érve. — Megkezdte ezt 1866-ban a haza bölcsé, és hányan sorakoztak hozzá azok közül, kik 1848 ban a haza alkotmányos ösi önálló szabadságáért élet-halál harcra keltek, — később pedig jóvak látták egy terjedelmesebb keretű haza pártolásához szegődni, csak hogy amott a dicsőséget meghomályosítsák, itt a maguk életükre vonatkozó kényelmet, az ubi bene ibi patria elve szerint megszerzhessék?

De lehet, és van még egy vigasztalásunk. — Mert érezzük, hogy nem halt meg ki a nemzeti dicsőség utáni vágy; nem halt ki a haza önállóságának a reménye. — Hiszen hány száz meg száz ezerektől halljuk az ösi hitnek azon nyilváníulását: él magyar, áll Buda még! — Es meglátszik, hogy ha netalán az a rehabilitáló röpirat elég bátor és vastag bőrű lenne Magyarországon nagyközönsége előtt a maga torzalakjában megjelenni: melyik mágyára rakott tüziáng nyelve fogja először azt a torzszültöt körül ölelni?! Ha csak a mint eszünkbe villant, a kormány elnök többsége meg nem hozza azon törz alak megoltalmazásáa szolgáló hazai törvényt, miként azt egyik másik fenyegető szörny támogatónál. — meg is — tette.

Sz. F.

Hunyadmegye s a magyarság. Hunyadmegye közgyűlése: nagyobb érdeklőt vitát keltett a dévai reáliskolába a románok által nyelvük részére kért külön tanszék ügye, mely Secula ügyvéd és Rácz esperes támogatása után, Solyom Fekete Ferencz, Hollaki Arthur és Teglás Gábor felszólalása következtében, tekintettel a folyó tanévre tett intézkedésekre, tárgyalannak bebizonyult. — A megye közönsége egyhangulag és közlekedéssel elfogadta a kenyérmezzei hősök emlékének felállítására ügyében a régészeti társulat által tett indítványt. Az emléket aikenyeri pályaházhoz terveztetik. A kivitellel a megye a fő-és alispánja bízatt meg.

Generális és miniszter, ha ezek öszszetűnnek, a magyar kormány enged. Ez régi tapasztalat, de új azon a főváros széles körében feltűnést okozott eset, hogy az alkotmányos magyar miniszterium egy cs. k. lovas tábornok lovasjai kedvéért kompromittálja magát, az államrendőrséget és a m. kir. bíróságokat. Sokan emlékeznek rá vissza, hogy hónapokkal ezelőtt Edelsheim-Gyulaynak két lovasja megvert egy rendőrt, ennek hivatalos eljárásában. — A budai főparancsnok megadta lovasainak kiadatását a polgári bíróság elé, ámbar ama szolgák nem katonák. Némi jegyzékváltás után azonban a tettesek mégis illetékes bírálék elé állították s mind a három fórumon hat havi börtönrre ítéltettek. Ez a büntető törvénykönyv szerint a minimum. A büntös lovas urak mult héten csakugyan elzáratlakt, — de, mint néhány nappal ezelőtt jelentettük, már két nap múlva megkegyelmeztettek. Hol itt az osztó igazság? A miért minden állampolgár lakol, ha az állam hivatalos közegét tettelesen bántalmazza, az a generális inasának szabad? De hát a kegyelmezés királyi jog; kétségkívül az. O felsége azonban soha sem gyakorolja az igazságügyi miniszterium meghallgatása nélkül, s mindenkor ennek felterjesztése értelmében s a felelős miniszter ellenjegyzése mellett határoz. Világos tehát, hogy a magyar miniszterium ismét megtrátl

az uniformis előtt s a magyar bíróságokkal sajnos komédiát játszott.

Bismarck fia. A Times jelenti Párisból, hogy Bismarck Herbert gróf legközelebb Németország alkanczellárjává fog kinevezettni.

Karczolat. — A felhivatalosak, egyik könyomatú vezércikkében olyasmit írának, a mit mi is magunkévá tehetünk. Imé p. o. egy vezércikknek a megrendszabályozandó sajtóról szóló következő sorai:

„Többnyire józan ész nélkül, tanulatlan kicsapott diákok írják, vagy a munkától fázó iparosok, kik felcsaptak az iradalom terére zsebrákoknak és basibozukoknak, hol aztán előfizetők után portyáznak. Ez az ő egész céljuk és törekvésük. Nem képesek írni a komoly észnek, hát írának a tudatlanságnak és a képzelgésnek, s fanatizálják mindezeket csupán azért, hogy minél több előfizetőre tegegyenek szert. Nincs hát itt semmi más ürügy a szabadság védelmére csak a kenyér, s hogy a tisztesség és munkától irító nyomorult életüket táplálják, lesznek nyugalomrablókká és gyújtogatókká, egy cseppet sem különbek az iradalomban, mint a milyenek a Rózsa Sándorok és Patkók a társadalomban valának. S a mint a szél fuvásából elszeljük, el is énekelhetik: „Csicsakéknál ég a világ, most viszik az öreg Csicsák!!...”

Nagyszerű beszéd ez még akkor is, ha nem tekintjük az irány nemeltőségét! Nagyszerű, mert tökéletesen ráillik azokra a lapokra, melyekben a zsidó-sajtócikkök foglaltak tért. Mert a Kózik és hasonlóik portyáznak az előfizetők és hirdetések után, ezeket a plálják a nyomorult életök et „tisztességes munka” helyett könyomatú vezércikkkel és kefenyomatban megküldött zsaroló cikkekkel és ezek az iradalomban valóban, ha nem Rózsa Sándorok és Patkók, akkor Rosenfeldék és Patkóbeleszek. Nagyszerű hasonlat továbbá, hogy a távozó sajtó szabadság „vén Csicsó a kit visznek!” És hogy a publikum annál jobban megértse, hogy mi az a felhivatalos sajtó, erre való példaképen olvassuk ugyanazon közleményben ezen sorokat:

„Az 1848-iki háborúak alatt hírtelenében meghozott törvény az igen is olyan, de annyira talán csak nem vagyunk megörülve, hogy azt sajtószabadságnak nevezzük.”

Az 1848-49-iki szabadságharc tehát háború és ezalatt hozott törvényeket csak őrlt ember ösmérheti el. Bravó! igazán nagyszerű! Egy valóban ösmerheti el. Bravó! ilyen cikkért fizetne huszonötöt, de T. s. Kalmannak szintén megér 25-öt! A zsák meg a folta! g b.

Debreczen 1883-ban.

Polgármesteri évi jelentés.

Ügyforgalom. A tanácsbhoz beérkezett 7411, 82-ik évről maradt 317 ügy, elintéztetett 7587. Előbírók elintéztetett 775 ügy. Az árvászek elintéztetett 3860 ügyet, a kapitányi hivatal 14895 ügyet. A közsegi bíróság 3584 ügyet. Közgyűlés tartott 11. Tanácsgyűlés tartott 143, ezekben letárgyalatott 4658 ügydarab. A közigazgatási bizottság tartott 14 ülést, s letárgyalv 396 ügyet.

Rendészet. A kapitányi hivatal letartoztatott 706 egyént. Nyugalkossági eset volt 20, baleset halálos kimenettel 8, tüvész 12. Iparhatósági engedélyt nyert, 175 egyén. Mukódott 24 impartársulat. — A közöshadseregbe besoroztatott 153, a honvédséghez 11 egyén. Légszervezési kiadás volt 15742 ffrt 85 kr.

A »DEBRECZEN« TARCZÁJA.

Tengeri hántáskor.

(Rajz.)

Irta: Méry Miklós.

Balogh Bandi régen rajta felejtette ra győző bogár szeméit Kovács Eszti lilium arczán. Nefejeits szeméin, úgy tartotta, hogy Eszti sem idegenkedik tőle, habár némileg ha bozni látszik is.

Majd másként lesz, gondolta magában Bandi s egyszer, mikor egy négy szemközt kapt, megkérdezte tőle, hogy hát nem lenne kifogása, ha, csak az ásó meg kapa választaná el őket egymástól?

Eszti nek az arczába szőkött a vér, majd még fehérebb lett a szokottnál, aztán elfutott, csak távolról kiáltott vissza: — Megmondom holnap Nagy János uramnak. Mától holnapig nem hosszú az idő, de hosszú volt Bandinak és Esztiének; mert megdöglötték a közbeeső éjszakával, egyikök se tudván szemét álomra zárni. Hanem hát végre megérkezett a holnap esteje. Nagy János uram udvarán toronymagásra rakták a cselédek a behordott tengerit; anyi termett, hogy helyet is alig győztek neki adni. Kezdetét vette a tengeri hántás. A gazda jó ismerősei, a sógorás, komaság s csaknem az összes falusi fiatalság, legé-

királyfi a zabkenyeret evő mócokkal s miként szőktette el Tündér Ilonát egy elhízott törökbasától.

Hanem hát keveset törődnek ő vele; csak hadd duzogjon, majd ki futja a mérgét. — Ugyan edes Eszti hugom, szólalt meg most pipaszára végeről, hízolgó hangon a kis bíró — hogy járnám el lakadalmadon mielőbb a kuffercset, nekéd olyan hangod, akár csak a fülemüle csattogása, dalold el nekünk a Gyenge Sándor nótáját.

Eszti nek pedig épen nem nótákon járt az esze. Két legény között, két tüz között állt. Szegény Laczi volt az egyik, Balogh Bandi a másik. Félénken emelte föl két nefejeits szeméit, végig futott tekintetével a két legénven s egy ideig kerette magát.

— Ugy, ugy, csak dalold el, tán az én szívem is megkönnyebbül utána! Sugta neki Bandi s feltékeny pillantást vetett a másik legényre.

S Eszti elkezdte az ő szép csengő hangján: Gyenge Sándor — annak hinak engemet, Ugy is írják magyarul a nevémet, Pálfi István szeretőmet szeretle: Karabélyom Pálfi Istvánt megölte. Az utolsó sornál már kántor uram is belekontrázott, utánna pedig az egész „fosztogató” had. Maga Bálint bácsi is megpróbálta amegy vékonyan, de csakhamar gikszerbe csuklott át. El is hallgatott ezután. Biz ő neki nem kenyerre a kántálás. Következik a frisse: „Tisza mentén Hódvix partján Mint a harmat olyan a lány. Sárge recceze...”

Ezt már egészen a karafete át, nem volt szükség rá, hogy Eszti is énekeljen.

E közben Szegény Laczi kiment s Bandi a leányhoz fordult s emlékeztette őt tegnapi ígéreterre.

Eszti válaszó helyett kezét mutatta neki. A Szegény Laczi gyűrűje! Kialtá vadul a legény. De aztán hangja ismét a szokott szelidre vált:

— Add vissza a gyűrűt annak a legénynek. Ne légy te a másé, waradj az enyém. Megóvlok a szellőtől, tenyeremen hordlak s örökké szeretni foglak.

— Az Istent ne beszéljen így Bandi, mit tehetek én, ha edes anyám így akarja. — Hát nincsen-e nekéd saját akarod? — Nincs, mert én rem akarom megkeseríteni azt a szegény öreg asszonyt. A legény ajka kinosan vonaglott s bogár szeméből egy könnycsepp hullott a leány kezére. A nóta meg harsogott tovább, vidámon, dévajon: „Vékony karcu s dereka, Csókra osábit az ajka. Sárge recceze...” — Akkor hát próbát teszek én. Térden csusza könyörgök előtte. Elmondom neki, mint szenvedek utánad, s téged is utánam hervaszt a bubánat. — Ne Bandi. — Csak ezt ne! — Miért Eszti? — Kérdé a legény sötéten. — Mert... Mert — oh szűz anyám! mert én Szegény Laczit szeretem s nélküle nem tudok élni.

Adóügy. Először 369806 ffrt 48 1/2 kr. Birtokközvetés meghalt 1615. Közpítkezés ujonnan az utcaátalakítás 11, mely megnyagítás 35, és deszka fedél helyen.

Gazdaszat. hold. A hortobágy száma 1883-ik év bika 119 darab, jármos ókor 1402, 2 éven alóli borotínó 3058 drb, 2 éves csikó 923, nagyrészen birka. A város törzsmédeszt. Erdőhasznos rendes vágásokból 61, nyárfa 877, táipfa 279 felsező 6 darab, 3 méte 2681 drb, vékony hosszú fa 71 drb, csond, 3 méteres kúti varga fa vágés 422 csond gal fákból vágatott 11 Pénzügy. 1883-ik évben birtok. Kiadás volt 2409 maradvány: 2409ből 110,402 ffrt 23, nak, a mennyiben tárt által fizetendő le az egész össze terhel. 2. Köz m 52 kr. 3. Árvat 1 ffrt 76 kr. 4. Szegé 19 kr. Tanügyek Népeveles. Volt kath. 2, izr. 1, ké 3, ismerő iskolák gyermekkert 1. Iskola járt 6251. pesített, 7 nem kégd, 50 férfi, 19 kiadás volt 59067. Felső isk látogatta összesen des és segédtanár. Képzés p is nasium. A nyolcz 706 tanuló. Tanító lyettes és 2 mellé gyes tanítórindít talyba járt össze tanár és hitoktató ő osztály tanuló tanított 5 rendszer, mellettanár és 3. Szakisk képezde. A három tanuló: -- tanító léktanár. 2) M. k három évi tanfoly intézettel összekap 2 évi tanfolyamból rendes, 4 segéd. Kereskedelmi tanfolyamot látogatta és 2 kiegészítő tanító zettel kapcsolatos keresek. tanuló. 4. A váro nak létszáma volt 179 gyermek.

2. Köz m 52 kr. 3. Árvat 1 ffrt 76 kr. 4. Szegé 19 kr.

Tanügyek Népeveles. Volt kath. 2, izr. 1, ké 3, ismerő iskolák gyermekkert 1. Iskola járt 6251. pesített, 7 nem kégd, 50 férfi, 19 kiadás volt 59067. Felső isk látogatta összesen des és segédtanár.

Képzés p is nasium. A nyolcz 706 tanuló. Tanító lyettes és 2 mellé gyes tanítórindít talyba járt össze tanár és hitoktató ő osztály tanuló tanított 5 rendszer, mellettanár és 3. Szakisk képezde. A három tanuló: -- tanító léktanár. 2) M. k három évi tanfoly intézettel összekap 2 évi tanfolyamból rendes, 4 segéd. Kereskedelmi tanfolyamot látogatta és 2 kiegészítő tanító zettel kapcsolatos keresek. tanuló. 4. A váro nak létszáma volt 179 gyermek.

A legény sápadul szikráztak lemondás hangján. — S engem. — Ne kinos csordultig van ud. — Jó hát edem meg, ő szeret. — Szeret, s értem. — Mert hog szeretne! — Mit tenem. — Semmit, én sem lennek jónem teszsek semmit, mást, nem leszek. — S a legény emei vad tüzzel vikeresztült dörgés. „Volt nekem Jegybe adta. Bál sohase lé. Most a világ. Aztán nevet. tuk még ilyen bol. A makrapire bajsza alatt.

— Ez a Bál igt bomlik! A Bál tájban eltűnt a fölélták őt a pat felakasztva. Szegény bol vel köté fel mekapott.

Adóügy. Előíratott a városra és a lakosra 369806 frt 27 kr. Befizetett 289707 frt 48 1/2 kr. Birtok változtatás volt 580.

Közegészségügy. Született 1974 gyermek meghalt 1615.

Középítkezés. Magán építkezés történt újonnan az utcára 43, az udvaron 81, utcai átalakítás 11, udvari átalakítás 22, fal- és kéményigazítás 35, nádfedel igazítás 186, zsindegy és deszka fedél igazítás 10, kerítkezés 79 helyen.

Gazdászati Szántóföld bevetett 72896 hold. A hortobágyi legelőt járt jószágok létszáma 1883-ik évben következő volt: tenyész bika 119 darab 3 éven alóli bika 243 drb.

Pénzügy. 1. Házipénztár. Múlt 1883-ik évben bevétel volt 840,091 frt 35 1/2 kr. Kiadás volt 815,393 frt 48 kr.

2. Közmunka alapja 29,667 forint 52 kr.

3. Árvatartó pénzalap 237,231 frt 76 kr.

4. Szegények alapja 9683 frt 19 kr.

Tanügyek és közművelődési intézetek. Népművelés. Volt elemi iskola ref. 22; kath. 2, izr. 1, községi iskola 3, magán iskola 3, ismételő iskola 13, kisdud-ovoda 2.

Felsőiskolák. Az év reformátusok főiskolája: Az akadémiai tanfolyamokat látogatta összesen 527 tanuló, tanított 13 tanár és segédtanár.

Középszkolák. 1) Ev. ref. főgymnasium. A nyolcz osztályt látogatta összesen 706 tanuló. Tanított 12 tanár, 4 helyettes és 2 melléktanár.

2) M. kir. gazdasági tanintézet. A három évi tanfolyamot látogatta 82 tanuló, az intézettel összekapcsolott földmívelőiskolát, mely 2 évi tanfolyamból áll, 43 tanuló; tanított 8 tanár, 4 segéd- és 1 rendkívüli tanár.

3) Kereskedelmi tanintézet. A három évi tanfolyamot látogatta 88 tanuló, tanított 5 tanár és 2 kiegészítő tanár. A kereskedelmi tanintézetrel kapcsolatos vasárnapi iskolába járt 123 keresk. tanuló.

4. A városi ipariszkola tanulóinak létszáma volt 574. Zenedébe járt 179 gyermek.

Philantropikus intézetek. 1. A prot. szegények ápolója. Létszáma volt 186. 2. A r. kath. szegények ápolója létszáma 14. 4. A Theresianumban neveltett 46 árva.

Nevezetesebb események 1883 ban. A város-kereszt egyet márt. 26-án megalakította fiókját. A csángók ápril 1-én, ápril 4-én, ápril 5-én, május 12-én érinték a várost átutazásukban, mindenkor megvendégelték összesen 2150 volt. Jun. 17-én és szept. 10-én József főherceg látogatta meg városunkat.

A holnapi sajtóper.

(Margittay Gy. — contra Goldhammer A.) Debreczen, okt. 16. A legközelebbi országgyűlési képviselő választások utó — (habár nem utolsó) — játeka lesz az sajtóper, melyet Margittay Gyula H.-Böszörmény város országgyűlési képviselője indított Goldhammer Albert H.-Böszörményi ügyvéd ellen, s melynek tárgyalását a debreczeni-kerületi sajtóbírósa holnapi napra tűzte ki.

Az inkriminált közlemény, mely a h.-Böszörményi 48-as függetlenségi párt intézőinek előzetes megbeszélése folytán jött létre és a párt utólagos jóváhagyásával találkozott s a melyt a kizárólagos felelősséget a sajtóbírósa előtt Goldhammer Albert H.-Böszörményi ügyvéd vállalta el, erős kifejezésekkel megtámadja Margittay Gyulát azért, hogy a volt képviselő Bódognak Albert ellen mint képviselő-jelölt ismét fellépett, mint a hogy fellépett már a megelőző képviselő választás alkalmával.

Erre Margittay Gyula ezidőszent már országgyűlési képviselő ugyancsak nyomtatvány útján szintén erős kifejezésekkel megtámadta a szerzőt s egyszerűen ellene sajtóper indított.

Margittay Gyula országgyűlési képviselő Margittay Dező budapesti ügyvéd, Goldhammer Albert H.-Böszörményi ügyvéd pedig Dr. Ozory István helybeli ügyvéd fogja képviselni.

Megemlítjük, hogy ez alkalommal esküdték ül beidézettek a következők: Csóka Sámuel, Gyóri Kálmán, Veszter István, Dr. Pálly Miklós, Dr. Popper Mór, Pájer József, Meudolovics Lajos, Rickl Antal, Serly Ede, Márton Imre, Dr. Sárvári Gyula, Szentesi János, Borsányi Viktor, Tikos Imre, Nemes Gábor, Dr. Kemény Mór, Gerébly Fülöp, Jóna Sámuel, Hites Lajos, Komlóssy Arthur, Hajdu Gyula, Bekényi Ottokár, Lakatos Gábor, Mayer Emil, Fodor József, Boschetti András, Rothmann Jakab, Bekessy László, Bacso Péter, Kiss Sándor, Dr. Scher Benő, Kerekjártó József, Kapros Gábor, Csáky Gergely. P o t a g o k : V. Szabó Miklós, Dr. Tihanyi Sámuel, Róth János, Dr. Somogyi Zoltán, Bányai Vincze, Lőrincák László, Hódy Gyula, Balogh Imre, Hegedűs István, Mayer Emil, Vecsey Viktor és Stieber János.

A debreczeni felolvasó kör ügyében.

(Levél a szerkesztőhöz.) Azt hiszik érdekelni fogja e lap közönségét, ha közöljük azon, a kör választmányának szeptember 25-én tartott gyűlésében elfogadott programot, mely a felolvasó kör első, idestova bekövetkezendő idényének munkáját külsőleg szabályozni van hivatva. A munkát így hangzik: 1. A felolvasások tárgyai stb. 1. A felolvasások tárgyai lehetőleg változatosan állítandók össze, úgy hogy ugyanazon tárgyról két egymásutáni alkalommal olvasni nem lehet, vagyis a kijelölt tárgy egy óra alatt kimerítendő és egy más felolvasó által, habár más szempontból venné is azt fel, nem folytatható.

2. Kisebb terjedelmű, vagy kevésbé részletesen kidolgozott tárgyakról egy órán két felolvasás is tartható.

3. Felolvasások tartására a választmány kéri föl úgy a kör tagjait, valamint esetenként a körön kívül álló egyéniségeket is.

4. A választmány által fölkerült vagy önként jelentkező egyéniségek betérjesztvén felolvasásaik tárgyát, elvnek sorrendjét, az első pontban felállított elv szerint, ugyancsak a választmány, lehetőleg az idény elején állapítja meg, és a megállapított sorrend megtartását a kijelöltekre nézve kötelezőnek tekintik, a mely sorrendben különben a körülmenyekhez képest időközben módosítások is eszközölhetők.

5. Kit gyöngélkedő egészsége, nem eléggé erős organuma vagy szükségessé vált távollété gátol munkája felolvasásában, az a választmány által e célra fölkerendő más tagtárs által helyettesítheti magát.

6. A szabad előadás bármely szak köréből is megengedtetik, mindenesetre azon kikötéssel azonban, hogy úgy maga a tárgy, mint az előadás módor is körünk komoly hitvátsához méltó legyen.

7. A felolvasások tárgya a felolvasó nevével együtt a helyi lapokban 3—4 nappal előbb közölendő.

8. A felolvasások ideje rendszerint vasárnap leend.

9. A felolvasások időtartama sohasem terjedhet egy óra hosszán túl.

10. A felolvasások helye rendszerint a város nagy terme, vagy egyes esetekben bármely más alkalmas helyiség.

11. Belepti jeyek vagy a kör jegyzőjével, vagy az elnökség által tudtul adandó valamely más helyen lesznek kaphatók. A kör tagjai minden egyes idejére állandó c-aldí jeyet kapnak. Egyes kivételes esetekben, a kör tagjait kivéve, minden vendég belepti díjat is fizet, melynek mennyiségét a választmány határozza meg.

Ez tehát a munkaprogram, mely ugyan egyesekben, például a felolvasások idejét illetőleg még változást is szenvedhet. A rendezőbizottság mindenesetre azon lesz, hogy e programmel folyton szemmel tartásával lehetőleg eveztes esteket szervezen városunk nevelésének. Különbön bizonyára főként a felolvasóktól fog az függeni, hogy a kör megszilárduljon s benne az általában erzett szükségnek elég tettesek.

Csiky Lajos, mint a kör jegyzője.

Helyi hírek.

A hajdu városok egyik-másik kerületében, az egyes virilista tagoknak bizottsági taggá történt megválasztása következtében megürlt helyekre a virilisták kijelölése, illetőleg az új tagok választása közelebb történik meg.

Az ipartanácsba a helybeli kereskedelmi és iparkamara Zádor Lajos kereskedő és Szikszay Lajos építész urat rendes tagokul, Böszörményi Pál és Serli Ede urat pedig pótagokul nevezte ki.

Az államjakkal hogy járnak el az illetékes körök, mutatja az az eklatáns eset, hogy M ó r i c z Pál, ki a legutóbbi képv. választások alkalmával sehol sem kaphatott mandátumot s ennél fogva vállalkozónak csapott meg: most már Máramaros megyében 18.000 hold állami erdőseget vásárol! Ennek gyökere kihasználása — természetesen — leginkább az ő zsebet dagasztja, s így e tekintetben meg lehetünk nyugodva. Azonban másként áll a dolog arra nézve, hogy vajon lesz-e kiváló gond fordítva arra, miként ez erdőtest továbbra is növeltesék, nem pedig egészen kiirtassék, annyira, hogy ez által a talaj hasznaveletlenül váljék! Ez erdőtest kihasználására M ó r i c z Pál M.-Szigettől kiindulva — egészen az erdőig keskeny vágányu hegyvaspályát épített s a munkáit teljesítésére s azon pályának állandó fentartására szerződötté ugyanazon egyéneket, kiket a debreczeni-újfalui vonal traceirozásához alkalmazott s kiknek neveit már közöltük is. Máramaros megyében a közönség eddig igen olesón jutott fához, most már a M ó r i c z Pál kezébe kerülven az erdősegek — biztosra vehető, hogy a fának ára épen úgy felfog emelkedni, mint emelkedett mindazon helyeken, hol akár az állam, akár egyes nagybirtokosok, házi kezelés helyett magánvállalkozóknak adták ki az erdősegeket.

Színházi hírek. Szinpadunkon vasárnap a „Buzavirág“ című népszimű, D e r é k i Antalnak a budai szinkörben előadott darabja kerül színrre, bérletfolyamban.

A főteri köút építése tovább folyik. Ma már a kistemplomnál jártak a munkások s a szép eredmény felmutató munka remélhetőleg még az őszi napok folyamán be lesz fejezve.

Milyen a must? Az Érmelléken már tartottak próba-szüretet s ezalkalommal megmérték a must czukortartalmát. A mustmértő közönségesen 14 fokot, a bakar szőlő mustjában 16 fokot mutatott Az Érmelléken az 1882-ikével sorozzák egy rangba az idei termést.

A kapitányi hivatal, mint első foku iparhatóságnál, tekintettel az új ipartörvény életbeléptével felszaporodott teendők sokaságára, mint értesültünk, ideiglenesen oly fogalmazó fog alkalmaztatni, ki az ipar lajstromokat, a munka-könyvek vezetését, az újonnan kiadott iparengedélyek ellenőrzési könyvét sat. fogja kezelni s azon szobában fog működni, a melyben jelenleg V é g h Gyula alkaptány dolgozik.

Ipariskolát szándékoznak felállítani, mivel erre törvény kötelez. Némely iparos ellenszenvvel van a felállítandó iskola iránt. Az ilyen iparos elég szűk látókörű. Ma már képzett iparosok kelleneek.

Nyomdász-jubileum. F r i c s József urnak, a város nyomdája érdemes művezetőjének a jövő hó folyamán megtartandó jubileumára nemcsak a hatóság, hanem a személyzet is nagyban készül, s a meglepések rendezésében a hatóság támogatását is kérte. A jubileum kétségkívül fényesen fog sikerülni.

Vidéki kaszinó. B. Diószegen f. 4-én kaszinó alakult következő tisztikarral: elnök Szabó János, alelnök Vaday Ignác, pénztárnok Kanovich László, könyvtárnok Kalmár

Károly, jegyző Molnár János. Vél. tagok: Újvári Ödön, Bónis Károly, Gyurkovics Vincze, Gábor József, Kassay Ignác, Kacvinszky Sándor. Gr. Zichi Ferencz a kaszinó tiszteltbeli tagjairak választotta A tagok száma jelenleg 26, azonban ez a szám folytonosan emelkedik.

Katonai szemle. A cs. kir. tartalékos tisztek rendez évi ellenőrzési szemléje városunkban a f hó 4-én fog végbemenni.

Az iskola-mulasztók feletti ellenőrzést mostantól kezdve már nemcsak az iparhatóság, hanem a 3 kerületi kapitányság együttesen, beosztva kezeli s a mulasztók megbüntetését eszközöli.

A toloncz ur. Valder Jakab foglalkozásnél üli pékségétet B.-Ujfaluból Arad felé tolonczoltak a napokban. Alig érték azonban a határra, a toloncz belekötött kísérőjébe azért, mert őt nem akarta urnak cimezni. Ebből verekedés támadt s Valder úgy megverte kísérőjét, hogy az tehetetlenül maradt hátra az árokban, a toloncz pedig használva az alkalmat, megugrott Azóta keresik, de nem akadtak nyomára.

A csavargó. Tegnapelőtti számunkban „A lórtón lovagja“ címűden bizonyos nagyváradi illetékes csavargóról emlékeztünk meg, kinek neve K u b á n y i helyett Kunyhósinak szedtetik.

Az állattartó gazdalkodóknak figyelmébe ajánljuk, hogy az 1885. é. budapesti orsz. kiállításra lovakat még e hó végéig jelyenthetek be. Ezen határidőn túl — tekintettel a kiállítási terület korlátolt voltára és arra, hogy az állatkilias czéljaira emelendő épület már az eddigi bejelentésekkel is nagyrészt el van foglalva — az orsz. kiáll. biz. bejelentéseket nem fog elfogadni.

Az első fagy. Ma éjjel erős fagy köszöntött be, mely nemcsak a puha sáron, hanem a víz felületén is megállította. A beállandó nagyobb fagyok előtt holnap lesz kertjeinkben az utolsó szüret.

Vilmos Lajos sörcaernokában holnap este a Magyaritestvérek zenekarának játéka mellett hurka-estélyi rendezetik.

Brázy Kálmán sörcaernok-hirdetését különös figyelmébe ajánljuk t. olvasóinknak. Ez a legsikeresebb gyógyhatásu hazai készítmény szemhaj, fej-és gyomorgörcs, valamint reumatikus bántalmak ellen, mit számtalan elismerés és hála nyilatkozatok bizonyítanak. Kossuth Lajos nagy hazánkba Brázy Kálmánhoz írott levelében sörcaernokát látereje megerősítőjeként magasztalja. A szenvedők figyelmébe ajánljuk e gyógyhatásu szert.

A legjobbnak elismert Frister és Rossmann-féle varrógépek családok és iparosok részére, melyek kis részletfizetés mellett is Herschkovitz Henrik piacz-és hatvan-utca sarkán levő varrógép raktárban kaphatók a tisztelt közönségnek a legjobban ajánlhatók.

Hazánk s a külföld. — Esküdtél. Tisza Lajos gróf, a budapesti hely. hitv. egyházmegye megválasztott gondnoka a tegnapelőtti közgyűlésen letette az esküt.

Magyarosan. Konstantinápolyi hírek szerint a f hó 9-én egy konstantinápolyi uton egy 46 tagból álló cserkesz rablóbanda a postát kirabolta. Egy hivatalnokot és egy zandárt agyonütöttek, a futárt megsebeztek s aztán ha kocsi kirabolva 280,000 piasterral, mely legnagyobb rész az államkincstár birtoka volt, odább állottak. A rablók üldözésere két század lovasság küldetett, de mindéddig még nem sikerült elfogni. Akár csak nálunk.

Muzsák. Boldogtalan...*) Boldogtalan, kit senki sem szeret, Ki hódolatra szólít mint a bálvány, S ha jönnek myrhát, koszorút kínálván — Nem élvezi az édességeket.

Boldogtalan, ki hön imád s eped A szerelme él-hal, meg nem érve, árván Mint vérvő galamb, a közöny áltárán Egyenkint hullat kinos cseppeket.

De szál halált hal és szálazorta vérez A ki szerelmet ott vall, hol nem érez — Szerelmet érez ott, hol vallni bün.

A zive hűtelen lesz esküjéhez, Az eskü hűtelen lesz a szívéhez, Szűzen hibázik s kéjt lel keserűn.

*) Mutatványl D ó c z y Lajosnak „U t o l s ó s z e r e l e m “ cz, ma előadandó darabjából.

Színház. Péntek, október 17-én adatik: „Kis Herczeg“, operette 3 felv.

Felolós szerkesztő: Gáspár Imre. Kiadó: Kutasi Imre.

Gyümölcsfa eladás!

A debreczeni kir. gazdasági tanintézet kertjében homokos talajon nevelt kitünő gyümölcsfák eladók. Megrendelések az igazgatósághoz, vagy egyenesen az intézet gazdaságába küldendők. Levélbeli megkeresésre árjegyzék bérmentve küldetik.

LENGYEL és JURINITS

„kék csillag”-hoz Debreczenben

főter Biedermann-ház, a volt NAGY AMÁLIA üzlethelyiségében. Ajánljuk a nagyérdemű közönség becses figyelmébe a téli idényre

legolcsóbb bevásárlási forrás

mindenféle ruhaszövetekbe, ternokba flanelekbe, jó mosó barchetekbe, női férfi trico alsó ingek, relik és harisnyákba, valamint feltűnő olcsó árak mellett mindentéle beléseműeket férfi és női szabók részére.

Legfelsőbb helyen engedélyezett

„DUNA” biztosító társaság.

Van szerencsém ezennel közhírré tenni, miszerint a „DUNA” biztosító társaság debreczeni főgynökségét rém ruházta át. Az 1867-ik évben alapított „DUNA” biztosító-társaság kezességi tőkéi részvényőke és díjtartalékokban 4.467,984 frtot tesznek, a díjkötelezvények összege pedig 2.863,506 frtot, tehát az összes kezességi tőke 7.331,490 forint.

- A „Duna” elfogad biztosításokat meghatározott díjak mellett:
- a) Tűzkárok ellen lakházak, gazdasági épületek és mezei terményekre, gyárakra, butorok és házi eszközökre, valamint áruaktárára stb.
 - b) Légkár ellen mindennemű mezei terményekre,
 - c) Szállítási károk ellen tengeren és vasutakon,
 - d) Az ember életére tőkéket és évi járadékokat különféle módokat szerint.

Emittendőnek vélem még, miszerint az előforduló károk pontosan vétetek fel és gyorsan fizettetnek ki.

Mayer Ferencz,
főgynök, piacz, „Bika” épület.

Szabó Lajos Fiai

divat és kézműaru üzletükben, Debreczen, rózsatér.

- az őszi és téli idényre nagyválasztékban kaphatók:
- Divatos női ruhakelmék, flanelek, női posztók;
 - Fekete ternok, cachmi-ök és mindenféle gyászczikkek;
 - Selyem szövetek és színes atlaszok, bársonyok;
 - Selyem kendők, gyapju téli kendők minden nagyságban;
 - Kreasz, rumburgi, fonal és pamutvásznak;
 - Ágy és asztalneműek, barketek, kalmukok;
 - Csipke és szövet ablakfüggönyök;
 - CSIPKEGEK, FUTÓ, ÁGYELÉ, és NAGYSZÖNYEGEK;
 - Csipkék, szalagok, ruhadíszek, beléseműek, gombok;
 - Pamutok és mindenféle rövidárúk;
 - kitűnő szabású férfi ingek; esernyők.
- !Szabott olcsó árak mellett!**

8473. P.
1884.

Árverési hirdetmény!

A néhai Semsey Jenő hitbizományi záros tömegéhez tartozó és Balmaz-ujvárosi határterületen levő azon pusztának, mely eddig özvegy Fürst Károlyné főhaszonbérlet által tartatott haszonbérletben, a folyó 1884-ik év december 31-ik napjával bérleti ideje lejárván, ezen pusztát a debreczeni tettes kir. törvényszék mint hitbizományi zárhatóság folyó 1884-ik évi október 13-án 8473. sz. a végzésénél fogva 1885-ik év elejétől hat egymásután következő évi időtartamra folyó 1884-ik évi november 6-ik napján d. e. 9 órakor a szükség esetén folytatva következő napon is, 5 elaprózott s elkülönített tagban fog Balmaz-Ujvárosban a község házában alulírottak közbejöttével megtartandó nyilvános árverés útján haszonbérbe kiadatni, ugymint:

I. Az ugynevezett **K ó n y a k u t i** pusztát minden rajta levő épületekkel, mely áll 1100 □ ölével számítva mintegy 3300 holdat tevő gyepp és kaszáló földből. Kiküldési ár minden hold után évenként 3 frt 50 kr, mindenféle rendes és rendkívüli adóknak a záros tömeg helyett viselése. Az árverelni kívánók által bánatpénzül a kiküldött bíró kezéhez 1000 frt előre leteendő.

II. **N y á r i j á r á s i** pusztát egyik része, mely áll 1100 □ ölével számítva mintegy 1500 holdat tevő gyepp, kaszáló és szántó földből. Kiküldési ár évenként 3700 frt, továbbá mindenféle rendes és rendkívüli adóknak a záros tömeg helyett viselése. Bánatpénzül az árverelni kívánók által 500 frt előre leteendő.

III. **N y á r i J á r á s i** pusztának másik része, mely áll 1100 □ ölével számítva mintegy 1485 holdat tevő gyepp, kaszáló és szántó földből. Kiállítási ár évenként, holdanként 3 frt 50 kr, továbbá minden rendes és rendkívüli adóknak a záros tömeg helyett viselése. Bánatpénzül az árverelni kívánók által előre 500 aft leteendő.

IV. Az ugynevezett **M a g d o l n a**, mely 1100 □ ölével számítva mintegy 609 holdat tevő szántóföldből, gyepből és kaszáló földből áll. Kiküldési ár évenként 3197. frt 25 kr. négy darab császári arany, továbbá minden rendes és rendkívüli adóknak a záros tömeg helyett viselése. Bánatpénzül 500 aft előre leteendő.

V. Az ugynevezett **kőudvari** pusztát, mely 1100 □ ölével számítva mintegy 1094. holdat tevő szántóföldből, gyepből és kaszáló földből áll. Kiküldési ára évenként 6200 a ft. 10 darab császári arany, továbbá mindenféle rendes és rendkívüli adóknak a záros tömeg helyett viselése. Bánatpénzül 500 aft. az árverelni kívánók által előre leteendő.

Írásbeli zárt ajánlatok is bánatpénz csatolásával mellett minden darabra az árverésig alulírott kiküldöthöz beadhatók.

Az árverési illetve haszonbéri feltételek addig is kiküldött törvényszéki bírónál annak a kir. törvényszék hivatali helyiségében, ugyszintén zárgondnok Dalmy Károly úrnál Debreczenben megtekinthetők.

Kelt Debreczenben, 1884-évi október hó 15-én.

Szücs István,
kir. törvényszéki bíró mint kiküldött.

ALAPITTATOTT 1864.
Szállár
öt évi
jótállás.
NAGY
választék

FRISTER és ROSSMANN

debreczeni gyártelepe
piacz és hatvan-utca sarkán,
ajánlja dusan felszerelt raktárát mindennemű
legjobb eredeti SINGER rendszer,

Medium 4 es Singer, kézi, kéz és labhajtású Wehler és Wilson, továbbá Howe Anger Cilinder és Sziggyártó varrógépekből a legolcsóbb gyári árak mellett, havi vagy heti részletfizetéssel.

Nagyszerű rektár mindennemű varrógéptük alkatrészek, gépjárat és czernakból; saját gépjárat műhelyben legjobb és legolcsóbb munkák készíttetnek. Régi kitesztelt varrógépek a legmagasabb értékig becsérítettek.

A nagyérd. közönség becses pártfogását és a legpontosabb és legkészebb szolgálatot igérve maradt kitűnő tisztelettel
Herskovitz Henrik
piacz és hatvan-utca sarkán.

Saját gépjárat műhely. Havi részletfizetés.

Figyelmeztetés!

Az általános ismert, jól ismert és bevált készítmény — különösen a fogak tisztítására — a legújabb és legkészebb készítmény. A készítmény a fogak fényét elősegíti, a foghúzó erőt erősíti és a száj tisztát, egészséges és kellemes szagát adja. A készítmény a fogak tisztítására és a foghúzó erőt erősítésére szolgál. A készítmény a fogak tisztítására és a foghúzó erőt erősítésére szolgál.

SÓS BORSZESZ
gyors enyhítést okozó: csúszós, szakszerű, fagyos, fog- és fejfájáscsillapító, szesz, benyúlások stb. ellen. Fogtisztító szerül is ismét ajánljuk, a mennyiben a fogak fényét elősegíti, a foghúzó erőt erősíti és a száj tisztát, egészséges és kellemes szagát adja. A készítmény a fogak tisztítására és a foghúzó erőt erősítésére szolgál.

Ára: egy nagy üveggel 80 kr
egy kisebb üveggel 40 kr.

Védjegy 319. és 320. sz.
Használati utasítás magyar vagy német nyelven bizományosaim névsorával ellátva minden üveghöz ingyen mellékeljük.

Főraktár GERÉBY FÜLÖP-nél. Kapható minden fűszerkereskedésben és gyógyszerárban.

BRÁZAY KÁLMÁN,
Budapest, IV. Múzeum-körút 23. sz.